

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autorka práce: Kateřina Komedová

Název práce: Dobrovolnictví a ozbrojené síly

Autor posudku: PhDr. Libor Stejskal, Ph.D.

Vyhodnoťte práci na základě následujících hledisek (nemusí být nutně v tomto pořadí):

1) Věcného přínosu práce a její přidané hodnoty;

Věcný přínos by v principu mohl být vysoký. Téma dosud opravdu nebylo výrazněji zpracováno – s podstatnými výjimkami publikací Pavla Kuthana (2009) a diplomové práce Jiřího Háječka, s nimiž by autorka mohla a měla být dobře obeznámena.

Zpracování je však velmi povrchní. Závěr je na úrovni dojmu ze znalosti věci (tu nelze popřít!), není opřen o žádnou hlubší analýzu!

2) Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení;

V anotaci je řečeno, že cílem práce je určení motivace dobrovolníků. V úvodu se mluví o tom, že cílem je popis a analýza vztahu dobrovolnictví a zajišťování obrany.

Třetí kapitola, jako československá a česká case study, má zhodnotit úspěšnost zapojení dobrovolníků. Žádné zhodnocení zde však nenacházím.

Analýza ve 4. Kapitole je pouhým komentovaným popisem.

3) Strukturace práce;

Podivné je, že Koncepte AZ 2012 podle anotace studována jak ve třetí, tak čtvrté části práce z celkových čtyř.

Jinak je ale struktura poměrně logická a dává smysl.

4) Věcné správnosti a přesvědčivosti argumentace;

Už v anotaci je řečeno, že „tento systém“ je aplikován v Dánsku, Německu, Velké Británii a USA – to je ale nesmysl, protože tyto uvedené systémy jsou výrazně různorodé!

Úvod: z argumentu, že státy stále hůře plní svoji roli garanta bezpečnosti, vyvodit, že občané se aktivizují, aby to vynahradili, je trochu opovážlivé a nevidím k tomu zdůvodnění. Navíc takto formulovaná politika státu by asi těžko vyvolala takový soucit ze strany občanů. Naštěstí je zmíněna i jistá kontroverze v tomto vztahu. Dále se však prostě předpokládá žádoucnost jevu dobrovolnictví v systému obrany, bohužel bez bližšího upřesnění. Jako limitující faktor uvádí negativní obraz ozbrojených složek v ČR, což je ovšem velmi nejistý faktor – v posledních letech průzkumy veřejného mínění nic zřetelně negativního o obrazu nevypovídají. Celková teze o tom, že z politicko-hospodářsko-sociálních změn a otřesů přelomu 20. a 21. století se rodí silnější dobrovolnictví, je však opravdu zkratkovitá a takhle prostě neplatí.

Kapitola 1.2.1 je zdařilá a inspirativní.

Kapitola o Dánsku mi přijde matoucí – při malém počtu obyvatelstva (ne podobný ČR, nýbrž výrazně nižší), ale kupodivu podobném stavu počtů ozbrojených sil autorka akcentuje nepodstatnou

složku přímé zálohy OS, ale celkem bez většího povšimnutí pomíjí propastně odlišný model Domobrany (HJV) – přitom ten bje ve srovnání s ČR do očí ve všech možných ohledech!

Na straně 36 je uvedena distinkce mezi „United States Army National Guard a United States National Guard“ – což je nesmysl, žádné takové dvě odlišné složky neexistují. Rozlišení mezi Home Guard a US Army Reserve mi přijde opět málo zřetelné, a přitom velmi podstatné.

Obecně – kapitoly o rezervách čtyř vybraných zemí jsou velmi povrchní. Chybí tam celkově nějaká odborná literatura (CIA Factbook to nezachrání!).

3. kapitola – na str. 47 je opět povrchní soud, že nezaměstnanost je značná, a proto by logicky měl být zájem o povolání vojáka vysoký – a když není, je to špatně nastavenou personální politikou. To je velmi zjednodušující soud.

s. 49: „Dobrovolnictví v rámci ozbrojených sil není novinkou začátku třetího tisíciletí.

Na evropském kontinentě má dlouhou tradici sahající až do středověku, jako příklad lze uvést ostrostřelecké spolky, domobranu aj. Ve dvacátém století sehráli dobrovolníci nesmírně důležitou úlohu například ve Velké Británii, a to jak za první, tak i druhé světové války. Dobrovolnictví zůstává v ozbrojených silách důležitým fenoménem i dnes.“ – to je prostě souplčí bez zrnka struktury, jímž je vyřešena celá historie fenoménu!

Dále historie na straně 49-54: čiré utrpení. Naprostá svévole ve výběru, něco uvedeno je, něco zmíněno, něco zcela vypuštěno... Proč je uveden zákon o branné výchově a není uvedena CPO? „Další organizace, ne však tak početné, které se zabývaly brannou činností, byly například Národní gardy (od 1926 do 1930 Svaz ozbrojených jednot RČS), které navázaly na tradice dobrovolných ostrostřeleckých sborů. V době první republiky se však na ně nahlíží též jako na tělovýchovné spíše než polovojenské či vojenské organizace“ – proč? Odkud to je? NG spíše jako tělocvičné než polovojenské organizace??? Vedle masových Sokolů, Orlů, FDTJ atd. atd.??? To je opět čirý blábol. Citace z A-reportu dokládá odfláknutost této pasáže. Zcela chybí nějaká citace ke SVAZARMu.

Teprve závěr 3. kapitoly je trochu empiricky výživnější, což je dáno využitím materiálů z produkce MO, které autorka důvěrně zná.

4. kapitola je bohužel jen výtahem z Koncepce AZ 2012, nic vlastního v ní neshledávám.

5) Propracování a aplikaci teoretických východisek a přístupů;

Dost překotně a zkratkovitě jsou uvedeny definice dobrovolnictví. Je toho zbytečně moc, byť je přítomno určité a funkční shrnutí. Naopak matoucí je v té samé věci citace českého zákona o dobrovolnické službě, který řeší úplně dílčí problematiku a do dobrovolnictví jako takového mu nic není – jen upravuje podmínky, kdy se z veřejných zdrojů mohou určité vybrané typy těchto aktivit podporovat.

Dále už žádnou teorii nebo konceptualizaci nenacházím.

6) Metodologického přístupu a aplikace jednotlivých metod;

Metoda je představena v úvodu, je velmi jednoduchá, což by snad ani nevadilo, ani analýzy je v ní pramálo. Ze shromážděné teritoriálně a časově vymezené faktografické základny mají být vyvozeny a konceptualizovány závěry – což je zvláštní, konceptualizace by zde měla být spíše v úvodu, zvláště pokud zkoumaný jev je poměrně velmi omezený a přehledný (AZ v ČR).

7) Využití literatury a dat;

Těžká chyba: Kuthan 2009 citovaný v textu, který je navíc základním dílem, není vůbec uveden v seznamu literatury!

Využití Frič – Pospíšilová 2010 je fajn a na místě.

Autorka si stěžuje, že literatury je v českém kontextu málo, ale pak vůbec necituje tu, která existuje: Armáda a národ 1938, Dvacet let čs. armády v osvobozeném státě 1938, Krobath – Stejskal 2004, Stejskal L. 2005 (VR), Šrámek Pavel 1998 (VR) o dobrovolnictví v čs. armádě 1938, Lukášková (VR) atd. atd. a především: Mareš 2012. Paramilitarismus v ČR 2012 – naprosto zásadní a úplné dílo! Tohle autorka opravdu podcenila. V tomhle je vidět opravdu zásadní nedostatek řešerše.

I pro zahraniční příklady práce se zálohami existuje excelentní soubor článků ze zvláštního čísla Armed Forces and Society 2/2011 – zcela nepovšimnut, místo toho jsou citovány internetové zdroje a prezentace z Googlu.

8) Stylistiky a formálního zpracování (citace, grafická úprava atd.).

Stylistika a formální zpracování je poměrně dobré, byť do výborných prací má daleko. Grafická úprava je slabší, tabulky nemají žádný sjednocený vzhled, působí dojmem prostého překopírování ze zdrojového dokumentu. Pravopisných chyb jsem našel jen minimum.

Z výše uvedených důvodů nevím, co s prací udělat. Nedokážu posoudit, zda plní standard pro přijetí k obhajobě. Obávám se, že je příliš spíchnutá horkou jehlou, podstatné věci jsou odbyty pár větami bez citací a zdůvodnění. Závěr je povrchní. Chybí skutečná analýza, je to popisné, ale nedůsledně a velmi nevyrovnaně, s problematickou základnou odborné literatury. Téma je nějak představeno, ale nelze říct, že je to postup podle metody – je jen jaksi nahozeno, ale analýza to zatím není. Přitom některé části jsou docela zdařilé – kupodivu a překvapivě jsou to ty „teoretické“. Konfrontace a syntéza tomu chybí.

Datum: 20. 1. 2014

Podpis: